

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Diascepsin Hanc Theologicam De Coelo Beatorum

**Pfaff, Christoph Matthaeus
Bardili, Eberhard Ludwig
Maercklin, Friedrich Jacob**

Tubingae, 1722

VD18 15032876-ddd

§. II.

[urn:nbn:de:bsz:31-130208](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130208)

Deum ipsum (b) significat, qui in cælo est ibique maxime gloriam suam manifestat atque & Angelis & beatis se conspiciendum præbet (c), qui & ipsi subinde, quod sunt in cælo, idem nomen gerunt. Dicuntur & in pandectis divinis cæli cælorum, quâ voce omnes cælos & aëreum, & sidereum & cælum quoque beatorum comprehendendi existimamus, quibus tamen Deus non comprehenditur, qui, licet sit in altitudine cæli Job. XXI. 12. atque in cælis maxime se manifestet, nullo tamen loco definitur sed ubique est 1 Reg. VIII. 27. Jer. XXIII. 24. Jes. LXVI. 1. imò cælis omnibus superior est eoque ambit, ita, ut in eo consistant. Unde & מקום locus נאר' עֲלֵיכֶם Hebræis dicitur, שהו מקומו של עולם quia ipse est locus mundi, uti habetur in Midrasch Tillim f. 40. Id quod & confirmat Paulus Col. I. 17. ubi ait, quod τὸ πρῶτον ἐν ὕψους οὐρανῶν (d). De exercitu cælorum id notandum, per eundem significari & Angelos & beatos & solem lunamque cum cæteris sideribus, & populum sanctum (e), & si quæ in orbibus cælestibus creaturæ rationales exstant (f). Sed, uti diximus, nobis heic prolixioribus esse non licet.

§. II.

Nec de cælo quoque hoc visibili in longum, latum & profundum differere jam possumus, aut bellas istas & crispas partim quæstiones tangere, quæ communiter heic ventilari à curiosis solent. Num cælum sit solidum nec

A 2 ne,

(b) Hinc & apud Hebræos Deus quandoque per vocem שמים exprimitur. Vide JO. BUXTORFII Lexicon Talm. Rabb. f. 2440. 2441. (c) Vide B. MEISNERI Philos. sobr. P. 1. p. 451. 452. (d) Et sic non opus est, de spatiis imaginariis longam litem necere. (e) Vide Dan. VIII. 10. seqq. (f) Confer Nehem. IX. 6.

ne, cujusnam sit materiæ, igneæ, aëreæ, aqueæ, num sit corruptibile & mensurabile, quænam ejus sit altitudo, quænam figura, num animatum sit, num sit in loco? num dentur aquæ supra cœlum? quonam die id creatum sit? quisnam sit cœlorum numerus, & quæ ejusmodi sunt. Haud dici potest, quanto conatu Scholastici in his quæstionibus enodandis versentur, queis plurimas alias admiscunt, ne dignas quidem nobis visas, quas hîc saltem indicemus. De numero cœlorum monemus pauca. Jam verò non est ferè, quòd veteres hæreticos in scenam hîc producâmus. Valentiniani septem cœlos intellectuales statuerunt, Manichæi decem, Basilidiani CCCLXV. quem numerum vox *Αβραξας* (ff) in se continet. Ori-
genes

(ff) En computum :

A	1.
B	2.
P	100.
A	1.
Ξ	60.
A	1.
Σ	200.

365.

Docuit autem Basilides, ab ingenito Patre prognatum *ἄν*, à mente *λόγον*, à *λόγω* *Φρόνησιν*, ab hâc *σοφίαν καὶ δύναμιν*, ab his virtutes principes & Angelos primos, à primis Angelis cœlum supremum & alios Angelos & sic deinceps, donec per continuas Angelorum propagines 365. cœli, quorum numerum nomen *Αβραξας* seu *Αβραξας* in se continet, formati fuerint. Vide Irenæum L. I. adv. hæreses C. 23. edit. Grabianæ, C. 24. edit. Massuetianæ. Sub hoc autem nomine Basilides summum Deum coluit, à quo tanquàm principio cætera omnia deduxit. Est autem Abraxas idem, quod gentilium *Μιθρας* vel *Μήθρας*, quæ duæ voces itidem numerum

genes existimat, numerum cœlorum in Scripturis sanctioribus haud esse determinatum (*g*). Jo. Chrysostomus unum saltem cœlum asserit (*h*). Justinus M. duos saltem cœlos existere ait. Veteres Philosophi mox octo, mox novem cœlos posuere. Alphonsus Rex Hispaniæ decem statuit cœlos mobiles & undecimum immobile, scilicet empyreum. Thomas Aquinas statuit cœlum aëreum, sidereum, crystallinum & empyreum (*i*). Bonaventura (*k*) ita habet: *Secundum majorem computationem novem numerantur cœli largissimè accipiendo, scilicet 1. aëreum, quod est regio aëris inferior, 2. athereum, quod est regio aëris superior, 3. olympium, quod est inferior regio ignis, 4. igneum, quod est superior regio ignis, 5. cœlum planetarum, 6. firmamentum, 7. aqueum, 8. empyrenm & 9. cœlum Trinitatis (l).* Nostri cœlum in materiale & spirituale dividunt. Illud est vel aëreum, vel sidereum. Hoc vel majesticum potentiae, gratiae, gloriæ (*m*), ad quod spectat & beatificum,

A 3

h.e.

365. repræsentant. Ast tam fanatica hæc sunt, ut indigna existimemus, quæ latius diducamus. Confer TH. ITTIGIUM in diss. de hæresiarchis ævi Apostolici Sect. 2. C. 2. §. 2. seqq. p. 100. seqq. & BERN. MONTFAUCONII Diar. Ital. p. 198. 199. & Palæogr. Gr. f. 177. seqq. ubi de figuris Abraxæis & Mithricis ex gemmis agit Vir doctus. Adde Mem. de Trevoux 1701. Sept. Oct. p. 233. seqq. & quæ de gemmis hisce Basilidianis scripsere ANT. CAPELLUS, P. A. MAFFEJUS, CHIFFLETIUS, alii. Non vacat, rem non necessariam hîc excutere latius. (*g*) L. 6. contra Celsum. (*h*) hom. 4. in Genesin. (*i*) Summæ Theol. P. 1. q. 68. art. 4. (*k*) L. 2. sent. dist. 2. (*l*) Conf. GERHARDUM de vitâ æternâ §. 9. 10. & BALTH. MEISNERUM in Philos. sobr. P. 1. p. 429. 430. (*m*) Vide GERHARDUM de vitâ æternâ §. 8. 9. & MEISNERUM in Philos. sobr. P. 1. p. 429. 430.

h. e. π beatorum, & iræ, quod est infernus (*n*). Reformati, Remonstrantes & Sociniani communiter statuunt
 1. cælum aëreum, 2. cælum sidereum, 3. cælum empyreum, quod posterius & ab omnibus ferè Pontificiis statuitur & ab iisdem de fide esse dicitur.

§. III.

Jam, quid cælum istud empyreum sit, juvat cognoscere. Cælum empyreum est locus, an incorporeus an corporeus sit, dubitatur, supra cælum hoc aspectabile omnesque stellas & aquas supra cœlestes positus, spatium lucidissimum, ipsum immobile, incorruptibile, latissimum, habitaculum Dei, Angelorum & beatorum spirituum, habens mansiones plurimas, in quibus beati omnigenâ felicitate & beatitudine fruuntur. Et hoc cælum beatorum primo die esse creatum contendunt, qui id statuunt. Nec negandum est, Scholasticos crassas admodum de cælo hoc empyreo ideas sibi fingere, quas referunt JO. BRENTIUS (*o*), BALTH. MEISNERUS (*p*) & JAC. MARTINI (*q*). Addunt, qui cælum empyreum statuunt, in illud ascendisse Christum, qui & in eodem jam comprehendatur. Argumenta, quæ pro hâc sententiâ suâ afferunt, sunt sequentia. I. Cælum hoc vocari habitaculum & thronum Dei Deut. IV. 39. XXVI. 15. XXXIII. 26. I. Reg. VIII. 30 Pf. II. 4. XI. 5. XXXIII.

14.

(*n*) Sed verò infernus in sacris literis nunquam cælum vocatur. (*o*) Vide JO. BRENTII sententiam de libello D. Henrici Bullingeri, cui titulus est: tractatio verborum Domini: in domo Patris mei mansiones multæ sunt. p. 34. b. seqq. Opp. T. 8. f. 889. 890. (*p*) in Phil. sobr. P. 1. p. 439. 440 (*q*) in anti-Becano P. 2. p. 66. seqq. Adde QUENSTEDII Syst. Theol. P. 1. f. 439.